



ΕΛΛΗΝΙΚΟ  
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ  
ΓΙΑ  
ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ



**ecre**

European Council  
on Refugees and Exiles

---

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ  
«ΕΡΓΑΛΕΙΟΠΟΙΗΣΗΣ» ΣΤΟ  
ΠΕΔΙΟ ΤΗΣ  
ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ  
ΑΣΥΛΟΥ ΚΑΙ  
ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ  
ΚΑΝΟΝΕΣ ΚΑΙ ΤΑ  
ΠΡΟΤΥΠΑ ΑΣΥΛΟΥ:

---

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ  
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΚΡΑΤΟΥΣ  
ΔΙΚΑΙΟΥ

3 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2023

ΑΘΗΝΑ

Ελλάδα

Η έννοια της «εργαλειοποίησης» στη διαχείριση της Μετανάστευσης και παρεκκλίσεις από τους κανόνες και τα πρότυπα ασύλου: Ζητήματα θεμελιωδών δικαιωμάτων και Κράτους Δικαίου

**Ημερομηνία και ώρα:** 3 Φεβρουαρίου 2023, 16:00-20:00

**Τοποθεσία:** Ιωνικό Κέντρο, [Λυσίου 11, Αθήνα 105 56](#)

**Γλώσσες:** Ελληνικά & Αγγλικά (θα υπάρχει παράλληλη διερμηνεία)

**Δηλώσεις συμμετοχής:** στο 210 3800990 (εσωτ. 101) ή στο [gcr1@gcr.gr](mailto:gcr1@gcr.gr)

**Δυνατότητα εξ' αποστάσεων παρακολούθησης:** παρακαλούμε εγγραφείτε [εδώ](#)

\*Παρακαλούμε σημειώστε πως προτεραιότητα θα δοθεί σε ερωτήσεις και παρεμβάσεις από το κοινό (δια ζώσης) στο πλαίσιο της εκδήλωσης

### Πλαίσιο

Στις 14 Δεκεμβρίου 2021, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε πρόταση Κανονισμού για την αντιμετώπιση καταστάσεων εργαλειοποίησης στον τομέα της μετανάστευσης και του ασύλου («Κανονισμός για την Εργαλειοποίηση»). Σε συνδυασμό με την εισαγωγή ενός διευρυμένου ορισμού της «εργαλειοποίησης» στην πρόταση Κανονισμού για την τροποποίηση του «Κώδικα συνόρων του Σένγκεν», ο Κανονισμός για την Εργαλειοποίηση μπορεί να θεωρηθεί ως μέρος ενός μικρότερου πλέγματος ρυθμίσεων, που διευρύνουν και ενισχύουν την προσέγγιση των παρεκκλίσεων από τα υφιστάμενα πρότυπα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) στον τομέα του ασύλου, που είχαν προταθεί υπό το Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο. Η πρόταση Κανονισμού συνεχίζει κατ' αυτό τον τρόπο την τάση νομοθετικών προτάσεων που επιδιώκουν τον περιορισμό του αριθμού των ανθρώπων που αναζητούν άσυλο στα σύνορα της ΕΕ, αυξάνοντας και την πιθανότητα τα κράτη μέλη να αρνηθούν την πρόσβαση στο άσυλο σε όσες και όσους έχουν ανάγκη.

Η περίπτωση της Ελλάδος είναι, ενδεχομένως, ενδεικτική. Τον Μάρτιο του 2020, μετά την απόφαση της κυβέρνησης της Τουρκίας να "ανοίξει" τα σύνορά της προς την ΕΕ, η ελληνική κυβέρνηση αποφάσισε να αναστείλει μονομερώς την εφαρμογή της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 για τους πρόσφυγες για διάστημα ενός μηνός, επικαλούμενη μια κατάσταση «εργαλειοποίησης» από την πλευρά της Τουρκίας. Έκτοτε, εν μέσω αυξανόμενων προκλήσεων στις πολιτικές σχέσεις μεταξύ των δυο χωρών, η έννοια της «εργαλειοποίησης» έχει αποκτήσει εξέχουσα θέση στο λεξιλόγιο των υπευθύνων χάραξης πολιτικής και των μέσων ενημέρωσης και καταλήγει να χρησιμοποιείται συστηματικά για τη νομιμοποίηση μιας αυξανόμενα μονομερούς προσέγγισης, ως προς το δικαίωμα πρόσβασης στο άσυλο και τη διαχείριση των συνόρων, με όρους ασφάλειας.

Μπορούν οι ενέργειες ή/και η αδράνεια των κυβερνήσεων τρίτων χωρών να δικαιολογήσουν μια τέτοια προσέγγιση και με τι κίνδυνο για το κεκτημένο της ΕΕ στον τομέα του ασύλου και για τα δικαιώματα των ατόμων που ζητούν διεθνή προστασία σε ευρωπαϊκό έδαφος;

Ποιος ο ρόλος της ΕΕ και τι είδους ισορροπία μπορεί να βρεθεί μεταξύ του δικαιώματος πρόσβασης στο άσυλο και των ανησυχιών των κρατών μελών, σε αυτό το δυναμικά εξελισσόμενο πεδίο;

Σας περιμένουμε στις 3 Φεβρουαρίου 2023, στο Ιωνικό Κέντρο, στην Αθήνα, για να συζητήσουμε αυτές τις εξελίξεις και τη σημασία τους για τα θεμελιώδη δικαιώματα και το Κράτος Δικαίου στην Ελλάδα και την ΕΕ.

### Πρόγραμμα

#### **16:00–16:30 Χαιρετισμοί**

*Καλωσόρισμα: Βασίλειος Παπαδόπουλος*, Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες (ΕΣΠ)

- **Μαρία Γαβουνέλη**, Καθηγήτρια Διεθνούς Δικαίου, Πρόεδρος της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ)
- **Ανδρέας Ποττάκης**, Συνήγορος του Πολίτη
- **Παναγιώτης Δανιάς**, Πρόεδρος της Ένωσης Διοικητικών Δικαστών Ελλάδος
- **Maria Clara Martin**, Αντιπρόσωπος της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στην Ελλάδα
- **Κωνσταντίνος Δημόπουλος**, Νομικός Σύμβουλος, Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης, Γραφείο Ελλάδος

---

#### **16:30-16:50 Εναρκτήρια Ομιλία**

**Θεμελιώδη δικαιώματα προσφύγων και μεταναστών σε μια εποχή «εξωτερικοποίησης» και «εργαλειοποίησης»**

- **Iris Golder Lang**, Καθηγήτρια Δικαίου της ΕΕ (Jean Monnet), Έδρα UNESCO για την Ελεύθερη Κυκλοφορία των Προσώπων, τη Μετανάστευση και τον Διαπολιτισμικό Διάλογο, Πανεπιστήμιο Ζάγκρεμπ, Νομική Σχολή

#### **16:30-17:30 Πρώτο πάνελ**

**Αναθεώρηση του Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου (ΚΕΣΑ) και παρεκκλίσεις από τους κανόνες ασύλου: αντίκτυπος στα δικαιώματα των προσφύγων και στα κράτη άφιξης στα σύνορα της Ευρώπης**

Συντονισμός: **Μαριάννα Γκλιάτη**, Επίκουρη Καθηγήτρια Δικαίου Μετανάστευσης και Ασύλου, Πανεπιστήμιο Tilburg

- **Αντωνία Ψύρρα**, Policy Officer, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Μετανάστευσης & Εσωτερικών
- **Καλλιόπη Στεφανάκη**, Senior Protection Officer, Ύπατη Αρμοστεία ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στην Ελλάδα

- **Catherine Woollard**, Διευθύντρια του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες και τους Εξόριστους (ECRE)

**17:30-18:00** **Ανοιχτή Συζήτηση**  
**Ερωτήσεις & Απαντήσεις**

Ερωτήσεις που θα συζητηθούν:

- Πού εμφανίζονται η "εργαλειοποίηση" και οι παρεκκλίσεις από τους κανόνες για το άσυλο στις πρόσφατες νομοθετικές προτάσεις που συζητούνται σε επίπεδο ΕΕ και ποια είναι η κατάσταση των σχετικών διαπραγματεύσεων;
- Ποια είναι η θέση της ελληνικής κυβέρνησης σε σχέση με τα εν λόγω σημεία των προτάσεων;
- Ποιος είναι ο αντίκτυπος των συζητήσεων για την "εργαλειοποίηση" και τις παρεκκλίσεις ως προς την πρόσβαση στο άσυλο στην Ελλάδα;
- Ποιος θα μπορούσε να είναι ο αντίκτυπος εάν οι εν λόγω προτάσεις υιοθετηθούν;
- Μπορεί η εισαγωγή παρεκκλίσεων να συμβιβαστεί με τους στόχους της μεταρρύθμισης του ΚΕΣΑ, συμπεριλαμβανομένης της υποχρεωτικής αλληλεγγύης και της συμμόρφωσης με τα πρότυπα και τις δεσμεύσεις;

**18:00-18:20** **Διάλλειμα για καφέ**

**18:20-19:00** **Δεύτερο Πάνελ**

**Η κατάσταση στον τομέα της προστασίας των προσφύγων στην Ελλάδα και στην Τουρκία: η έννοια της «εργαλειοποίησης» και της «ασφαλούς τρίτης χώρας» υπό το πρίσμα του Προσφυγικού Δικαίου**

Συντονισμός: **Δρ. Αγγελική Δημητριάδη**, Επικεφαλής Παρατηρητηρίου Μεταναστευτικής Πολιτικής, ΕΝΑ Ινστιτούτο Εναλλακτικών Πολιτικών

- **Στέλιος Περράκης**, Ομότιμος Καθηγητής Διεθνών και Ευρωπαϊκών Θεσμών, πρώην Αντιπρύτανης Παντείου Πανεπιστημίου, πρώην Πρέσβης - Μόνιμος Αντιπρόσωπος της Ελλάδας στο Συμβούλιο της Ευρώπης, Αντιπρόεδρος Ελληνικής Εταιρείας Διεθνούς Δικαίου και Διεθνών Σχέσεων
- **Ayşe Dicle Ergin**, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Διεθνούς Δικαίου, Πανεπιστήμιο Bilkent, Άγκυρα

**19:00-19:30** **Ανοιχτή Συζήτηση**  
**Ερωτήσεις & Απαντήσεις**

Ερωτήσεις που θα συζητηθούν:

- Ποιος ήταν ο αντίκτυπος των άτυπων ρυθμίσεων και συμφωνιών για τον έλεγχο της μετανάστευσης από την ΕΕ με τρίτες χώρες, και συγκεκριμένα της δήλωσης ΕΕ-



ΕΛΛΗΝΙΚΟ  
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ  
ΓΙΑ  
ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ



ecre

European Council  
on Refugees and Exiles

Τουρκίας, σε όσες και όσους ζητούν διεθνή προστασία, αλλά και στην Ελλάδα και την Τουρκία, ως χώρες άφιξης προσφύγων και μεταναστών;

- Πώς έχει διατυπωθεί και πλαισιωθεί η έννοια της «εργαλειοποίησης» στον τομέα της μετανάστευσης και του ασύλου στην Ελλάδα και την Τουρκία; Πώς μπορεί να γίνει κατανοητή η χρήση της έννοιας υπό το πρίσμα του Διεθνούς Δικαίου και πώς μπορεί να αξιολογηθεί ο αντίκτυπός της στο πλαίσιο των διεθνών υποχρεώσεων των δύο χωρών;
  - Ποιες είναι οι συνέπειες της έννοιας της "ασφαλούς τρίτης χώρας" στο πλαίσιο αυτό;
  - Πόσο αποτελεσματική είναι η πλαισίωση της «εργαλειοποίησης» της μετανάστευσης και των σχετικών με αυτή παρεκκλίσεων, ως προς την αντιμετώπιση των σχετικών με τη μετανάστευση στοιχείων της έντασης μεταξύ των κυβερνήσεων των δυο χωρών;
  - Τι εναλλακτικές υπάρχουν;
- 

---

Το έργο αυτό υποστηρίχθηκε από το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα για την Ένταξη και τη Μετανάστευση (EPIM), μια συνεργατική πρωτοβουλία του Δικτύου Ευρωπαϊκών Ιδρυμάτων (NEF). Την αποκλειστική ευθύνη για το έργο φέρουν οι διοργανωτές και το περιεχόμενό του μπορεί να μην αντικατοπτρίζει απαραίτητα τις θέσεις του EPIM, του NEF ή των Ιδρυμάτων-εταίρων του EPIM.

---